

at være Tilfældet —; men disse to Ting have efter mit Skjøn slet ikke Noget at sige med Hensyn til Universitetets egentlige Stilling. Hvad der er mig om at gjøre, er at faae sagt med Sandhed, at Universitetets Stilling som Værestiftelse aldrig har været angreben fra Lovgivningsmagtens Side og formodentlig heller aldrig vil blive det. Hvad angaar det Stikord, som er blevet brugt, og som formodentlig vil blive gjentaget, hvis dette Forslag ikke bliver til Lov, saa mener jeg, at vi skulle sørge for at faae det slaet fast paa den rette Vis, paa den Vis, som det skal forstaaes, og det kan ikke forstaaes paa anden Vis end, at den lovgivende Magt undertiden finder det hensigtsmæssigt og billigt, at der tages endel af Universitetets Kapitalformue til Universitetets egne Fornødenheder. Dermed skal jeg slutte disse Bemærkninger, og min Stilling til Sagen er saaledes givet.

Carlsen: De Udtalelser, jeg nys hørte, foranledigede mig til at bringe i Erindring, at det, der nærmest er Tale om, men som det erede Medlem, der nu satte sig, syntes at misbillige, er, at man lader henstaa og supplere, forsaavidt det er nødvendigt, en Kapital, der særlig er henlagt til Brug for Universitetet. Det kan jo nemlig nok være, at den erede Taler har Ret deri, at hidtil har Universitetet faaet saa mange Indtægter — nemlig, naar man medregner Forbrugen af den Kapital, der er henlagt til Universitetet —, at det har kunnet fortsætte sin Virksomhed; men det er jo netop et af Hovedspørgsmaalene her, om man bør skyde de forudsættelige nødvendige Udgifter hen paa Efterkommerne ved at lade disse Kapitaler fortære, og om man dernæst skal anse det lige gyldigt, om Universitetet har saadanne Kapitaler, at det i onde Tider har nogen Sikkerhed for at kunne fortsætte sin Virksomhed. I Anledning af, hvad det erede Medlem senere fremsøgte, skal jeg bemærke, at der i det, han sagde, for mig ligger et yderligere Bevis for, at et Universitet, hvis Pligt det er efter bedste Overbevisning at udbrede Oplysning om, hvad det betragter for at være sandt, eller hvad de, som komme frem dermed, beragte for at være sandt og rigtigt, at Universitetet, hvis Opgave det aabenbart er at staffe Sandheden og Lyset frem, overmaade let i veylende Tider, hvor den ene Mening staar mod den anden, kan komme til at paadrage sig Uvillie enten fra den ene eller den anden Side i Døgnet. Men en saadan Frihed maa Universitetet have, thi ellers ophører det at vae til nogen virkelig Nytte. Og selv i saadanne Tilfælde, hvem kan vide, hvilke Principer Bedkommende kunne blive nødt til at forsvare! Det er maasse Principer, som det erede Medlem, der nu satte sig, slet ikke venter fra sit Sted. Jeg siger kun, at selv denne Udtalelse viser hen til, at det er godt og vel, naar et Universitets Eksistens ikke

helt og holdent er reduceret til at være afhængigt af den sieblifikke Gavn enten fra den ene eller anden Magthavers Side.

Wagen: Forsaavidt den erede næstforegaaende Taler (N. Naasmussen) bemærkede, at det var en Mangel ved dette Lovforslag, at det ikke indeholder en endelig Opgjørelse af Forholdet mellem Universitetet og Statskassen, skal jeg dertil blot bemærke, at en saadan Opgjørelse jo i og for sig vil være umulig. Det følger jo af Universitetets Opgave og Viemed, at det maa fyldestgjøre Bidskabens Krav, fyldestgjøre sin Opgave som videnskabelig Højskole: efter de Forordninger, der stilles til enhver Tid. Disse Forordninger stige med Bidskabens Udviikling, de stige med Udviiklingen af Samfundets aandelige og materielle Fornødenheder og deraf følger ogsaa, at der maa stilles yderligere Krav til de Midler, Universitetet behøver for at fyldestgjøre sit Formaal og sine Viemed. En Gang for alle at slaa fast: „Nu har Universitetet de Midler til at virke med, nu kan det fyldestgjøre sin Opgave, og forsaavidt det ikke kan komme ud af det med disse Midler, kunne vi ikke skyde Mere til, saa maa Bidskabens Udviikling og Højskolens Fremadskriden staa stille“ — det vilde være en saadan Fremgangsmaade, som jeg antager under ingen Omstændigheder er forsvarlig. Det, som dette Lovforslag jo gaar ud paa, og det, som forekommer mig at være dets store Betydning, er, at derved henlægges et saadant Indbegreb af Midler til Universitetet, som er istand til nu at fyldestgjøre de Krav, Universitetet maa stille, og at den Formindstelse i Henseende til den særlige Universitetsformue, som i den forløbne Varrække har fundet Sted, derved igjen udslettes, og at den tidligere Tilstand retableres. Saa sagde det erede Medlem, at der var brugt det Stikord i Anledning af, at denne Formindstelse af Universitetets Formue havde fundet Sted, at man vilde Universitetet tillids. Ja, det glæder mig at høre. Jeg lytter med Begjærighed til enhver Udtalelse, som bekræfter den Antagelse, at det ikke er Meningen med de trufne Foranstaltninger at rokke ved Universitetets sikke Eksistens, men jeg kan ikke sige Andet dertil, end at denne Udtalelse ikke stemmer ganske med, hvad den Kjendsgjerning udtaler, at Universitetets Formue fortæres. Denne Kjendsgjerning efterlader en vis Uro i Sindet angaaende det Spørgsmaal, hvad der tilsigtes med Hensyn til Universitetets fremtidige Eksistens. Naar det, at man henlægger en vis Formue til Fyldestgjørelsen af et vist Formaal, indeholder en Erkjendelse af, at dette Formaal er saa vigtigt og betydningsfuldt, at man een Gang for alle vil sikke de til Fyldestgjørelsen deraf nødvendige Midler, og naar det, at man har bevaret en Formue for dette Formaal, indeholder en Erkjendelse af, at man vedvarende anser dette Formaal for saa betydningsfuldt, at Midlerne til